4020 - Ölüyü defnettikten sonra kabristanda insanlara öğüt vermek

Soru

Bazı kardeşler, ölüyü defnettikten sonra cenâzeye katılanlara öğüt amacıyla hutbe ve nasihat vermektedirler. Bunun hükmü nedir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin- bu soruyu arz ettiğimizde o şöyle cevap vermiştir:

"Bu davranışı, dînde sonradan çıkarılan bid'atlardan birisi olarak görüyorum. Bunu yapan vâizin (kabristanda insanlara konuşan kimsenin), öğüt verme konusunda insanları Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den daha çok sevdiğini iddiâ etmesi mümkün değildir. Kabristanda ayağa kalkıp insanlara öğüt verdiğine dâir Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den hiçbir hadis gelmemiştir.Bu konuda söylenebilecek tek şey, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- günlerden birgün kabrin başına geldiğinde kabir henüz kazılmamıştı. Bunun üzerine kabrin başında oturunca ashâbı da onun etrafına oturdular. Ardından Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara konuşmaya başladı, ölüm anında ve ölümden sonra ne olacağını onlara haber verdi. Olay, bundan ibârettir.

Buna göre insanların yapmakta oldukları şey, bir içtihattır. Fakat bir hatip gibi ayağa kalkıp insanlara öğüt vermek şeklindeki bu içtihat, doğru değildir.

Soru:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu bir defa yapmasına ne dersiniz?

Cevap:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yapmamıştır. Aksine bir mecliste oturanların yaptığı gibi yapmıştır. Zirâ insanlara öğüt vermek kastıyla bir hatip gibi ayağa kalkarak öğüt vermemiştir.

Soru:

Bir kimse, (ölü defnedildikten sonra) kabrin yanında oturur da insanlar da onun çevresine otururlarsa ve Ebu Davud'un rivâyet ettiği Berâ b.Âzib'in hadisini onlara anlatsa, bu davranışı meşrû sayılır mı?

Cevap:

Hayır, bu davranışı meşrû sayılmaz. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- öğüt vermek amcıyla oturmamıştır. Sadece kabir kazıma işi bitinceye kadar oturmayı kasdetmiştir. Bir şeyin gelişigüzel (planlanmadan) meydana gelişi ile kasıtlı olarak (planlanarak) meydana gelişi arasında fark vardır. Bunun içindir ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bundan başka bir yerde böyle bir şey yapmamıştır.

Allah Teâlâ en iyi bilendir."